

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
& ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΝΑΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2001

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Διαπιστώσεις για τα προβλήματα της κοινωνικής ασφάλισης και τη
δυναμική του συστήματος χωρίς αλλαγές

Εκτενής περίληψη του 1^{ου} μέρους της μελέτης του Government Actuary's
Department, UK

1. ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

α) Δημογραφικές παράμετροι – πληθυσμιακές προβολές

Η πλέον κρίσιμη παράμετρος του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης είναι η σχέση του πληθυσμού των συνταξιούχων προς τον πληθυσμό των εργαζομένων. Ο πληθυσμός των εργαζομένων δεν συμπίπτει με τον πληθυσμό των ατόμων που δυνητικά ευρίσκονται σε ηλικίες εργασίας (λόγω κυρίως της ανεργίας), ούτε ο πληθυσμός των συνταξιούχων συμπίπτει με τον πληθυσμό των ατόμων που ηλικιακά ευρίσκονται πέραν του ορίου συνταξιοδότησης (κυρίως λόγω της πρόωρης συνταξιοδότησης). Οι σχετικές μεταβολές στον αριθμό των συνταξιούχων και στον αριθμό των εργαζόμενων, οι οποίοι και εισφέρουν στη χρηματοδότηση του ασφαλιστικού συστήματος, θα είναι σε γενικές γραμμές παρόμοιες με τις μεταβολές του πληθυσμού ως συνόλου. Οι μεταβολές αυτές είναι ζωτικής σημασίας για τη μελλοντική χρηματοοικονομική κατάσταση του ασφαλιστικού συστήματος και συνεπώς είναι σημαντικό να αναλυθούν διεξοδικά οι επιπτώσεις τους, πριν από την εξέταση των οικονομικών παραμέτρων.

Η μελέτη του Government Actuary's Department αξιοποίησε τα τελευταία διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία της Eurostat για τη μελλοντική εξέλιξη του πληθυσμού της Ελλάδας. Στη βάση αυτή μελετήθηκαν τρία εναλλακτικά δημογραφικά σενάρια βασισμένα σε τρεις παραλλαγές (υψηλή, κεντρική, χαμηλή) για την εξέλιξη του πληθυσμού, τα οποία σχετίζονται με την ευαισθησία των εκτιμήσεων στις σχετικές παραδοχές για τα ποσοστά γεννητικότητας, θνησιμότητας και μετανάστευσης. Κάθε πληθυσμιακή προβολή χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα, η οποία βαθμιαία αυξάνεται ανάλογα με τη χρονική περίοδο αναφοράς. Έτσι τα μελλοντικά ποσοστά γεννητικότητας και θνησιμότητας αναπόφευκτα περιλαμβάνουν αυξανόμενη πιθανότητα λάθους αναλόγως της χρονικής περιόδου αναφοράς. Επίσης η ροή της μετανάστευσης χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα για βραχυχρόνια περίοδο αναφοράς, η οποία αυξάνεται σταδιακά με το χρόνο. Οι παραδοχές της κεντρικής παραλλαγής κινούνται μέσα στο πλαίσιο αυτού που θα μπορούσε να θεωρηθεί βάσει των σημερινών συνθηκών αποδεκτό. Οι παραδοχές της υψηλής και χαμηλής παραλλαγής σχεδιάστηκαν από την Eurostat με σκοπό να δείξουν την ευαισθησία των

Διαμορφώνω
για ερώτηση
για 15-20
χρόνια

αποτελεσμάτων στη διακύμανση των σχετικών παραδοχών. Δεδομένης της αβεβαιότητας που χαρακτηρίζει τους προσδιοριστικούς παράγοντες της πληθυσμιακής εξέλιξης, είναι σημαντικό να αξιολογηθούν οι επιπτώσεις των τριών εναλλακτικών σεναρίων της μεταβολής του πληθυσμού της χώρας στις χρηματοοικονομικές προοπτικές του ασφαλιστικού συστήματος.

Η κεντρική παραδοχή γεννητικότητας είναι πάνω από 20% χαμηλότερη του επιπέδου που απαιτείται για τη διατήρηση του πληθυσμού σε σταθερή κατάσταση. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα μακροπρόθεσμα τη μείωση του πληθυσμού της χώρας, εκτός αν οι ετήσιες καθαρές εισροές μεταναστών θα επαρκούν για να αντισταθμίσουν τη μείωση της γεννητικότητας. Η παραδοχή της χαμηλής γεννητικότητας είναι περίπου 33% χαμηλότερη του επιπέδου αναπλήρωσης, ενώ η παραδοχή της υψηλής γεννητικότητας είναι 10% χαμηλότερη. Βάσει λοιπόν όλων των παραδοχών γεννητικότητας ο πληθυσμός της Ελλάδας θα μειωθεί στο μέλλον. Το επίπεδο γεννητικότητας θα επηρεάσει τη ροή εργατικού δυναμικού περίπου ύστερα από 20 χρόνια, αλλά δεν επηρεάζει το επίπεδο των συντάξεων μέχρι τα επόμενα 60 χρόνια. Συνεπώς οι διαφορετικές παραδοχές για τη γεννητικότητα έχουν σημαντικές συνέπειες στο μελλοντικό επίπεδο των συνταξιοδοτικών δαπανών και ασφαλιστικών εισφορών.

Σύμφωνα με τις τρεις παραλλαγές πληθυσμιακών προβολών υποθετικά το ποσοστό θνησιμότητας θα μειωθεί μελλοντικά και επομένως θα αυξηθεί ο προσδόκιμος χρόνος ζωής. Καθώς οι μεταβολές στα ποσοστά θνησιμότητας επηρεάζουν άμεσα την περίοδο συνταξιοδότησης, το αποτέλεσμα θα είναι η μεγάλη αύξηση του μέσου χρόνου που οι άνθρωποι θα βρίσκονται σε καθεστώς συνταξιοδότησης.

Στην ανάλυση που ακολουθεί τα υποθετικά επίπεδα της μελλοντικής μετανάστευσης που χρησιμοποιούνται είναι σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της Eurostat.

Ο Πίνακας 1 δείχνει τις προβολές για τις δημογραφικές εξελίξεις στην Ελλάδα για την περίοδο μεταξύ 2000-2050. Οι προβολές γίνονται με βάση τη γενικότερη διάκριση ανάμεσα στο σημερινό πραγματικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης (60 για τους άνδρες και 58 για τις γυναίκες) και σε μία πιθανή μελλοντική μεταβολή του.

Δεδομένων των σημερινών πραγματικών μέσων χρόνων συνταξιοδότησης, το σημαντικό στοιχείο που προκύπτει είναι ότι ένας από τους κύριους παράγοντες που επηρεάζει τη φτωχή χρηματοοικονομική κατάσταση του Ελληνικού Ασφαλιστικού Συστήματος είναι το επίπεδο της πρόωρης συνταξιοδότησης και η αντίστοιχη έξοδος των εργαζομένων από την αγορά εργασίας. Εάν το πραγματικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης (όχι απαραίτητα το νομοθετημένο, το οποίο επίσης ίσως χρειάζεται αλλαγή ώστε να συμβάλει στη χρηματοοικονομική σταθεροποίηση του ασφαλιστικού συστήματος) ήταν δυνατό να αυξηθεί και οι

άνθρωποι να εργάζονταν περισσότερο, η μελλοντική χρηματοοικονομική ισορροπία του συστήματος θα βελτιωνόταν σημαντικά.

Ο Πίνακας 1 δείχνει επίσης ότι χωρίς μεταβολή του πραγματικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, ο αριθμός εκείνων που είναι στις ηλικίες συνταξιοδότησης θα αυξηθεί μέχρι το 2040 περίπου 50% συγκριτικά με το 2000. Την ίδια περίοδο ο αριθμός εκείνων που είναι στις ηλικίες εργασίας προβλέπεται να μειωθεί περίπου 13%. Το αποτέλεσμα θα είναι η δραματική μείωση της αναλογίας των εργαζόμενων προς τους συνταξιούχους από 2,1 που είναι σήμερα, κάτω από 1,25 μέχρι το 2040. Η δημογραφική αυτή μεταβολή είναι κρίσιμη για τις μελλοντικές προοπτικές του Ελληνικού Ασφαλιστικού Συστήματος.

Η πιθανή αυτή εξέλιξη συνεπάγεται, ότι εάν το μέσο επίπεδο σύνταξης, αποδοχών και άλλων πηγών εσόδων διατηρήσουν τη σημερινή σχέση τους, τότε το ποσοστό των εισφορών θα πρέπει να αυξηθεί περίπου 75% προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η αύξηση των συνταξιούχων (και η κρατική χρηματοδότηση θα πρέπει να αυξηθεί ισόποσα). Εναλλακτικά, το συνολικό κόστος των συντάξεων θα πρέπει να μειωθεί κατά αντίστοιχο ποσό.

Οι τρεις τελευταίες στήλες του Πίνακα 1 παρουσιάζουν τις συνέπειες από μια μεταβολή του μέσου πραγματικού ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, στο επίπεδο των 63 χρόνων για τους άνδρες και τις γυναίκες. Αυτή είναι μια λογική προσέγγιση της κατάστασης με νομοθετημένο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης τα 65, η οποία επιτρέπει συγχρόνως ένα ποσοστό πρόωρης συνταξιοδότησης κυρίως λόγω αναπηρίας. Αυτό ανταποκρίνεται στα ισχύοντα για τους 'νεοεισερχόμενους' στην αγορά εργασίας (μετά το 1992). Οι προβλέψεις δείχνουν μία μεγάλη αύξηση στον αριθμό εκείνων που είναι στις ηλικίες σύνταξης και μία μικρή μείωση στον αριθμό των ευρισκομένων σε ηλικίες εργασίας. Δεδομένων των αλλαγών στους κανόνες συνταξιοδότησης στο μέλλον, είναι σημαντικό να αναφερθεί, ότι η αναλογία των ευρισκομένων σε ηλικίες εργασίας προς τις ηλικίες συνταξιοδότησης το 2030, με όριο ηλικίας συνταξιοδότησης τα 65, προβλέπεται να είναι κοντά σ' αυτήν που αντιστοιχεί στις σημερινές συνθήκες (δηλ. 2,1). Αυτό σημαίνει ότι ακόμη και στην περίπτωση που το πραγματικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης μπορεί να αυξηθεί από περίπου 60 που είναι σήμερα στα 65 μέχρι το 2030, το πρόβλημα της χρηματοδότησης του ασφαλιστικού συστήματος δεν μεταβάλλεται σημαντικά από την σημερινή του κατάσταση. Επιπλέον, η κατάσταση προβλέπεται να συνεχίσει να επιδεινώνεται σημαντικά έως το 2050, όπως αυτό φαίνεται από τον αυξανόμενο αριθμό των συνταξιούχων και την πτώση του αριθμού των εργαζόμενων.

Διατη-
ρου με τον
σημερινό
σοδήμα
με την
αύξηση στα
65

Ο Πίνακας 2 δείχνει τις επιδράσεις των εναλλακτικών δημογραφικών παραδοχών στους βασικούς παράγοντες του Πίνακα 1, για την περίοδο 2000-2050. Οι διαφορετικές παραδοχές γεννητικότητας, θνησιμότητας και μετανάστευσης έχουν σημαντικές επιπτώσεις στον συνολικό προβλεπόμενο πληθυσμό μέχρι το 2050, με παραλλαγές προβολής περίπου 20% υψηλότερη ή χαμηλότερη από τις κεντρικές προβολές. Ο Πίνακας 2 αποκαλύπτει ότι η αναλογία του πληθυσμού σε

ηλικίες εργασίας προς τον πληθυσμό σε ηλικίες σύνταξης είναι παρόμοια και στα τρία σενάρια. Σε όλες τις περιπτώσεις, η αναλογία πέφτει από περίπου 3 εργαζόμενους ανά συνταξιούχο το 2000 σε περίπου 1,5 το 2050. Πρόκειται για πολύ σημαντικό συμπέρασμα λόγω του γεγονότος ότι αξιολογούνται διαφορετικές παραδοχές σχετικά με τα ποσοστά γεννητικότητας και θνησιμότητας.

Στο πλαίσιο της μελέτης πραγματοποιούνται επιπρόσθετα εναλλακτικές προβολές οι οποίες προσφέρουν ένα καλύτερο φάσμα αποτελεσμάτων για το μελλοντικό πληθυσμό της Ελλάδας και τη διερεύνηση του μέλλοντος του ασφαλιστικού συστήματος. Οι εναλλακτικές αυτές προβολές συγκροτούν δύο επιπλέον παραλλαγές προβολών συγκριτικά με την προαναφερθείσα κεντρική παραλλαγή. Σύμφωνα με την Πληθυσμιακή Παραλλαγή 1 (ΠΠ1), η οποία υποθέτει χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής και υψηλότερη γεννητικότητα, υπάρχει βελτίωση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του ασφαλιστικού συστήματος λόγω του μικρότερου προβλεπόμενου αριθμού συνταξιούχων και του υψηλότερου αριθμού στις ηλικίες εργασίας. Η Πληθυσμιακή Παραλλαγή 2 (ΠΠ2), η οποία υποθέτει υψηλότερο προσδόκιμο ζωής και χαμηλότερη γεννητικότητα, οδηγεί σε αναλογικά περισσότερους συνταξιούχους και σχετικά λιγότερους ανθρώπους στις ηλικίες εργασίας. Πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι οι προβολές αυτές περιλαμβάνουν ένα συνδυασμό παραδοχών για τη μετανάστευση πάνω στις οποίες στηρίχτηκαν και οι προβολές των παραλλαγών της Eurostat.

Ο Πίνακας 3 παρουσιάζει τις επιδράσεις των ΠΠ1 και ΠΠ2 πάνω στις βασικές δημογραφικές παραμέτρους που περιλαμβάνονται στον Πίνακα 1, για την περίοδο 2000-2050. Ο Πίνακας 3 δείχνει καθαρά ότι τα δύο αυτά εναλλακτικά σενάρια, παρά το γεγονός ότι βασίζονται σε συνδυασμούς παραδοχών των προβολών της Eurostat, καταλήγουν σε μία διαφορετική προβολή για το βασικό παράγοντα που προσδιορίζει τη χρηματοοικονομική κατάσταση του ελληνικού ασφαλιστικού συστήματος, την αναλογία του αριθμού των εργαζόμενων προς τον αριθμό των συνταξιούχων. Οι παραδοχές της ΠΠ1 οδηγούν στην πρόβλεψη μίας πτώσης της αναλογίας εκείνων που είναι σε ηλικίες εργασίας προς εκείνους που είναι σε ηλικίες συνταξιοδότησης από 3,0 σε οριακά κάτω από το 2,0. Ακόμη και αυτό το σενάριο οδηγεί σε σημαντική πτώση, περίπου κατά 1/3, του πιθανού αριθμού των εργαζομένων που θα είναι ικανοί να εισφέρουν χρηματοδοτικά για την υποστήριξη των συνταξιούχων μέχρι το 2050. Μέχρι το 2025, όπου πολλοί σημερινοί εργαζόμενοι θα έχουν συνταξιοδοτηθεί, το βασικό αυτό ποσοστό μειώνεται περίπου 1/5.

Η ΠΠ2 υποθέτει ότι η γεννητικότητα παραμένει περίπου στα τρέχοντα επίπεδα και ο προσδόκιμος χρόνος ζωής αυξάνεται περίπου 6 χρόνια για τις γυναίκες και 8 χρόνια για τους άνδρες. Στην υποθετική αυτή περίπτωση ο αριθμός των ατόμων στην ηλικία σύνταξης αυξάνεται περίπου 50% έως το 2025 και σχεδόν διπλασιάζεται έως το 2050. Ο αριθμός των ατόμων στην ηλικία εργασίας με δυσκολία θα παραμείνει στο ίδιο επίπεδο έως το 2025 και κατόπιν θα μειωθεί περίπου 20% μεταξύ 2025-2050. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη δραματική

πτώση της αναλογίας των εργαζομένων προς τους συνταξιούχους. Ενώ σήμερα υπάρχουν 3 εργαζόμενοι για κάθε συνταξιούχο, οι προβολές της παραλλαγής αυτής δείχνουν πτώση, οριακά πάνω από 2 για κάθε συνταξιούχο μέχρι το 2025 και περίπου 1,25 μέχρι το 2050. Αυτή η σημαντική αλλαγή αναπόφευκτα αλλάζει δραματικά τη χρηματοοικονομική κατάσταση του ασφαλιστικού συστήματος.

Οι παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν για την ΠΠ2 δεν στερούνται σε καμία περίπτωση ρεαλισμού. Στην πραγματικότητα είναι σημαντικό να τονιστεί ότι είναι πιθανό οι μελλοντικές δημογραφικές εξελίξεις να οδηγήσουν σε μικρότερο αριθμό εργαζομένων ανά συνταξιούχο.

Όλες αυτές οι προβολές καταδεικνύουν μια σημαντική χειροτέρευση της δημογραφικής κατάστασης γεγονός που αφορά άμεσα τη χρηματοδότηση των συντάξεων. Αυτό συνεπάγεται την ανάγκη αναθεώρησης της μελλοντικής χρηματοδότησης του συστήματος. Το σύνολο των πιθανών δημογραφικών προοπτικών και ο πραγματικός κίνδυνος από κάτι αντίστοιχο του ΠΠ2, καθιστούν αναγκαία τη δημιουργία ενός περισσότερο ευέλικτου ασφαλιστικού συστήματος, το οποίο θα μπορεί πιο εύκολα να προσαρμόζεται σε μελλοντικές αλλαγές, οι οποίες αναπόφευκτα δεν μπορούν να προβλεφθούν με ακρίβεια σε μακροχρόνια βάση.

β) Οικονομικές Παράμετροι

Το επίπεδο των συντάξεων επηρεάζεται στην προσυνταξιοδοτική περίοδο από τις γενικές αυξήσεις στο επίπεδο των μισθών, ενώ στη μετασυνταξιοδοτική περίοδο από το ρυθμό της αύξησης των συντάξεων. Επιπρόσθετα, είναι απαραίτητο να γίνουν παραδοχές σχετικά με τα επιτόκια τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στα εναλλακτικά σενάρια προβολής, όπου η συσσώρευση κεφαλαίου είναι σημαντική. Η εμπειρία έχει δείξει ότι υπάρχει πιθανά υψηλή συσχέτιση σε μακροχρόνια βάση μεταξύ επιτοκίων και μισθολογικών αυξήσεων, οφειλόμενη στον πληθωρισμό και ότι οι αυξήσεις στις συντάξεις συνδέονται είτε με το μισθό ή με τον πληθωρισμό στις τιμές. Η ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ συνοδεύτηκε από σημαντική μείωση του πληθωρισμού, των πληθωριστικών πιέσεων και των επιτοκίων. Οι αλλαγές αυτές στο οικονομικό περιβάλλον αποτυπώνονται στις παραδοχές για τις εξελίξεις στη χρηματοοικονομική κατάσταση του ασφαλιστικού συστήματος.

Έχει γίνει η παραδοχή ότι ο πληθωρισμός θα κυμανθεί στο μέλλον στο 2,5% ετησίως. Επίσης η αύξηση των πραγματικών μισθών μακροπρόθεσμα υποθετικά θα είναι κατά μέσο όρο 1,75% ετησίως. Καθώς το επίπεδο της αύξησης του πραγματικού μισθού αποτελεί σημαντικό προσδιοριστικό παράγοντα της σχέσης εσόδων και εξόδων, εναλλακτικές προβολές έχουν γίνει με παραδοχή 1,5% ρυθμό αύξησης του πραγματικού μισθού ετησίως. Όσον αφορά τις συντάξεις η παραδοχή είναι ότι αυξάνονται ετησίως με βάση τις αυξήσεις των συντάξεων των δημόσιων υπαλλήλων. Για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης, οι κεντρικές παραδοχές έγιναν πάνω σε αυτήν τη βάση και με επιπλέον παραδοχή ότι οι

αυξήσεις των συντάξεων θα είναι 1% πάνω από τις αυξήσεις των τιμών. Επιπρόσθετα, παρουσιάσαμε την επίδραση στις προβολές της παραδοχής ότι το ποσοστό αύξησης βρίσκεται σε διαφορετικό επίπεδο, συν ή πλην 1% από αυτήν τη συγκεκριμένη βάση, με γνώμονα ότι οι δαπάνες συντάξεων είναι εξαιρετικά ευαίσθητες στην παραδοχή αυτή.

2. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

α) Υπολογισμός των χρηματοοικονομικών μεγεθών

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει μελλοντικές εκτιμήσεις ανά 5 χρόνια μετά το 2000 για το κόστος των συντάξεων του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης βάσει της κεντρικής δημογραφικής παραλλαγής. Η σημαντική αύξηση στο μέλλον των συνταξιοδοτικών δαπανών είναι κυρίως αντανάκλαση της αύξησης του αριθμού των συνταξιούχων. Καθώς ο εργαζόμενος πληθυσμός είναι σχετικά σταθερός, το επίπεδο των εισφορών και άλλων εισροών δεν μεταβάλλονται τόσο πολύ όπως το κόστος των συντάξεων στο μέλλον. Η δεύτερη στήλη του Πίνακα 4 περιλαμβάνει κυρίως δαπάνες διοίκησης. Η στήλη 'Απαιτούμενες Κρατικές Επιχορηγήσεις' είναι ίση με τη διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που προέρχεται από τις εισφορές των εργαζομένων και των εργοδοτών και των συνολικών εξόδων. Επίσης, τα μεγέθη του Πίνακα 4 είναι εκφρασμένα σε τρέχοντα (2000) επίπεδα τιμών.

Τα μεγέθη τόσο για τα έσοδα από εισφορές όσο και για τις δαπάνες συντάξεων αυξάνονται ως αποτέλεσμα της πραγματικής αύξησης των αποδοχών. Οι δαπάνες συντάξεων πενταπλασιάζονται και οι εισφορές τριπλασιάζονται. Ως αποτέλεσμα, κατά μεγάλη προσέγγιση τα ποσοστά εισφορών θα πρέπει να διπλασιαστούν προκειμένου να χρηματοδοτηθεί αυτή η αύξηση στις δαπάνες συντάξεων. Η αύξηση στα ποσοστά εισφορών των εργαζομένων και των εργοδοτών θα χρειαστεί να είναι ακόμη μεγαλύτερη, εάν η Κυβέρνηση μειώσει, από το σημερινό επίπεδο, το ποσοστό του δικού της μεριδίου στο σύνολο των δαπανών χρηματοδότησης του ασφαλιστικού συστήματος. Εναλλακτικά, το συνολικό κόστος των συντάξεων θα πρέπει με κάποιο τρόπο να μειωθεί, είτε με μείωση στον αριθμό των συνταξιούχων ή της μέσης σύνταξης ή και των δύο μαζί, είτε με εισαγωγή εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης του ασφαλιστικού συστήματος.

Η αύξηση στις απαιτούμενες κρατικές επιχορηγήσεις αντανakλά την αυξανόμενη διαφορά μεταξύ των δαπανών για συντάξεις και των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων και εργοδοτών εξαιτίας των δημογραφικών μεταβολών και της αυξανόμενης ωρίμανσης των ασφαλιστικών ταμείων. Αν και υπάρχουν διαχρονικά διαφορές στις ακριβείς τάσεις, το αυξανόμενο αυτό πρόβλημα υπάρχει στα περισσότερα ασφαλιστικά ταμεία και ειδικότερα σε όλα τα Ταμεία Κύριας Ασφάλισης.

Ο Πίνακας 5 παρουσιάζει τις εκτιμήσεις του συνολικού κόστους της κρατικής υποστήριξης των συντάξεων. Η δραματική αύξηση του επιπέδου των συνολικών κρατικών δαπανών για τη χρηματοδότηση του ασφαλιστικού συστήματος ως ποσοστό του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος επίσης βασίζεται στην υπόθεση ότι το Κράτος θα καλύψει χρηματοδοτικά όλα τα ελλείμματα ανάμεσα στο συνολικό κόστος των συντάξεων και άλλων δαπανών και στα έσοδα.

β). Μεταβολές των χρηματοοικονομικών μεγεθών σε σχέση με τη διακύμανση των τιμών των παραμέτρων αναφοράς

Ο Πίνακας 6 παρουσιάζει σε σταθερές τιμές του 2000 τις επιδράσεις των προβλέψεων πληθυσμού των ΠΠ1 και ΠΠ2 πάνω στις εκτιμώμενες 'Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων' και τις δαπάνες αυτές ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Το αποτέλεσμα είναι μια σταθερή αύξηση στη διαφορά μεταξύ δαπανών και εσόδων, που αποτελεί και τη διαφορά μεταξύ της ΠΠ2 και της κεντρικής παραλλαγής για τις 'Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων', στον Πίνακα 6.

Σε μακροχρόνια βάση η επίδραση της γεννητικότητας αυξάνεται σημαντικά. Καθώς τα ποσοστά γεννητικότητας της ΠΠ2 είναι μικρότερα από τα αντίστοιχα της κεντρικής προβολής, σε μακροπρόθεσμη βάση ο πληθυσμός των εργαζόμενων ηλικιών είναι μικρότερος, στοιχείο που οδηγεί σε χαμηλότερες εισφορές και χαμηλότερο συνολικό ΑΕΠ.

Η ΠΠ2 οδηγεί επομένως σε αύξηση τις δαπάνες συντάξεων βραχυπρόθεσμα. Καθώς ο εργαζόμενος πληθυσμός είναι σχετικά αμετάβλητος, το εκτιμώμενο ΑΕΠ μεταβάλλεται πολύ λίγο. Οι Κρατικές Συνταξιοδοτικές Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ συνεπώς αρχικά αυξάνονται. Στα επόμενα χρόνια, καθώς η παραδοχή για χαμηλότερη γεννητικότητα έχει σημαντικότερη επίδραση πάνω στον πληθυσμό των εργαζόμενων ηλικιών και συνεπώς πάνω στα έσοδα από εισφορές και το ΑΕΠ, οι Κρατικές Δαπάνες Συνταξιοδότησης ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι πολύ υψηλότερες συγκριτικά με εκείνες των κεντρικών εκτιμήσεων, φτάνοντας στο επίπεδο του 20,4% του ΑΕΠ το 2050. Η διαφορά αυτή αποτελεί μια άριστη ένδειξη της ευαισθησίας των προβολών στις αλλαγές βασικών δημογραφικών παραγόντων που θα επηρεάσουν το ασφαλιστικό σύστημα στο μέλλον. Οι εκτιμήσεις της ΠΠ2 δίνουν επίσης μια σαφή προειδοποίηση για τη σημαντική μελλοντική αύξηση της διαφοράς μεταξύ εσόδων από εισφορές και του κόστους των συντάξεων του ασφαλιστικού συστήματος.

Η αλλαγή των παραδοχών στην περίπτωση της ΠΠ1 έχει γενικά τα αντίθετα χρηματοοικονομικά αποτελέσματα. Οι Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων είναι λίγο χαμηλότερες από εκείνες της κεντρικής παραλλαγής. Σε μακροχρόνια βάση ο εργαζόμενος πληθυσμός είναι υψηλότερος, αποτέλεσμα της παραδοχής περί υψηλότερου ποσοστού

γεννητικότητας. Τα έσοδα από εισφορές και το συνολικό ΑΕΠ είναι επομένως υψηλότερα και άρα οι Κρατικές Δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι χαμηλότερες συγκριτικά με τις κεντρικές προβολές.

Ο Πίνακας 7 παρουσιάζει τις επιδράσεις επί των χρηματοοικονομικών μεγεθών από την χρήση των εκδοχών της Eurostat για τις προβολές του πληθυσμού. Η υψηλή πληθυσμιακή παραδοχή, η οποία βασίζεται σε χαμηλότερα ποσοστά θνησιμότητας συγκριτικά με την κεντρική παραλλαγή, οδηγεί σε αύξηση των δαπανών για συντάξεις. Οι διαφορετικές παραδοχές για τη μετανάστευση έχουν πολύ μικρή επίδραση στις εισροές από εισφορές. Το αρχικό καθαρό αποτέλεσμα είναι συνεπώς μια αύξηση στη διαφορά μεταξύ εξόδων και εισροών που παρουσιάζεται ως 'Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων' στον Πίνακα 7.

Η υψηλή πληθυσμιακή παραλλαγή οδηγεί επομένως σε αύξηση των δαπανών για συντάξεις στη βραχυχρόνια περίοδο. Κατά συνέπεια, οι Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ αρχικά αυξάνεται. Στην παραλλαγή αυτή ωστόσο, μακροχρόνια, οι Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι μικρότερες συγκριτικά με την κεντρική παραλλαγή, ως αποτέλεσμα της μεγάλης επίδρασης της παραδοχής υψηλότερης γεννητικότητας στον αριθμό εκείνων που είναι σε ηλικίες εργασίας και συνεπώς στα έσοδα από εισφορές και στο ΑΕΠ.

Οι αλλαγές στην περίπτωση της χαμηλής πληθυσμιακής παραλλαγής γενικά έχουν τα αντίθετα αποτελέσματα. Καθώς οι παραδοχές της παραλλαγής αυτής έχουν μεγαλύτερη επίπτωση στον αριθμό των συνταξιούχων συγκριτικά με τον αριθμό εκείνων που είναι σε ηλικίες εργασίας, οι Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι επίσης μικρότερες συγκριτικά με την κεντρική παραλλαγή.

Ο Πίνακας 8 παρουσιάζει τις επιδράσεις της υπόθεσης ότι το επίπεδο απασχόλησης θα είναι υψηλότερο στο μέλλον. Για τους άνδρες των ηλικιών μεταξύ 50 και 64 η αύξηση υποθετικά θα είναι κατά μέσο όρο 3% για τα επόμενα 20 χρόνια, ενώ θα παραμείνει στο επίπεδο αυτό στη συνέχεια. Οι υπόλοιπες παραδοχές είναι οι ίδιες με εκείνες της κεντρικής οικονομικής παραλλαγής. Για τις γυναίκες η αύξηση υποθετικά θα είναι περίπου 14 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερη από τη σημερινή για τις ηλικίες μεταξύ 15 και 64 και περίπου 7 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερη από την αντίστοιχη της κεντρικής προβολής.

Οι αλλαγές στις προβολές, ως αποτέλεσμα του διαφορετικού επιπέδου απασχόλησης είναι σχετικά μικρές. Οι αλλαγές αυτές βέβαια εξαρτώνται από τις παραδοχές που έχουν γίνει. Αλλά ακόμη και στην περίπτωση μεγαλύτερων αλλαγών στο μελλοντικό επίπεδο απασχόλησης, οι προβλεπόμενες Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ αυξάνονται σημαντικά μέχρι το 2035, ενώ αυξάνονται παραπάνω από το διπλάσιο του σημερινού ποσοστού μέχρι το 2050.

Το βασικό συμπέρασμα είναι ότι η πιθανότητα αλλαγής στις προοπτικές της χρηματοοικονομικής κατάστασης του ασφαλιστικού συστήματος μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα ως αποτέλεσμα εναλλακτικών παραδοχών για το επίπεδο συμμετοχής στην αγορά εργασίας είναι σχετικά μικρή κρινόμενη στο πλαίσιο του μεγέθους του αυξανόμενου χρηματοοικονομικού ελλείμματος.

Η μεταβολή του ποσοστού ανεργίας έχει παρόμοιες επιδράσεις με εκείνες της μεταβολής του ποσοστού συμμετοχής στην αγορά εργασίας. Προκαλεί άμεση επίδραση στα έσοδα από εισφορές και στο ΑΕΠ και μακροπρόθεσμα στις δαπάνες. Στη πράξη ένα χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας έχει την ίδια επίδραση με μια μεταβολή στην απασχόληση, αν και επιδρά σε διαφορετικές ομάδες ηλικιών.

Ο Πίνακας 9 δείχνει την επίδραση από μια μείωση του ποσοστού ανεργίας στο 5% έως το 2010 και τη διατήρηση του ίδιου επιπέδου στη διάρκεια της υπόλοιπης υπό διερεύνηση περιόδου. Η επίδραση αυτού του ποσοστού ανεργίας είναι σχετικά μικρή. Αν και η σχετική βελτίωση στη χρηματοοικονομική κατάσταση του ασφαλιστικού συστήματος από τη μείωση της ανεργίας είναι υπαρκτή ειδικότερα στη βραχυχρόνια περίοδο, σε όρους μακροχρόνιας χρηματοοικονομικής κατάστασης η επίδραση είναι αναπόφευκτα σχετικά μικρή.

Ο πίνακας 10 δείχνει την επίδραση στο 'Σύνολο των Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων' και ως ποσοστό του ΑΕΠ από την μεταβολή των πραγματικών αποδοχών.

Η κεντρική παραλλαγή βασίζεται στην παραδοχή ότι οι μέσες πραγματικές αποδοχές θα αυξάνονται κατά 1,75% ετησίως σε μακροχρόνια βάση. Εάν ο μέσος ρυθμός αύξησης είναι μικρότερος, οι πραγματικές εισροές από εισφορές θα μειωθούν. Ο Πίνακας 10 παρουσιάζει την επίδραση μιας υποθετικής αύξησης στις πραγματικές αποδοχές κατά 1,5% ετησίως αντί για 1,75%. Η μείωση στο ρυθμό μεταβολής των πραγματικών αποδοχών οδηγεί σε μικρή αύξηση του ελλείμματος σε πραγματικές τιμές καθώς και των Κρατικών Δαπανών Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Εάν ο ρυθμός μεταβολής των πραγματικών αποδοχών ήταν μεγαλύτερος του 1,75% σε μακροχρόνια βάση, το αποτέλεσμα θα ήταν η μείωση των επιπρόσθετων κρατικών απαιτήσεων χρηματοδότησης του ασφαλιστικού ελλείμματος. Όπως και στην περίπτωση των διαφορετικών παραλλαγών για την ανεργία, η επίδραση διαφορετικών πραγματικών αυξήσεων των αποδοχών στο μέλλον είναι μικρή συγκριτικά με τις επιπτώσεις των δημογραφικών μεταβολών.

Ο Πίνακας 11 παρουσιάζει την επίδραση δύο εναλλακτικών παραδοχών αναφορικά με το ρυθμό αύξησης των συντάξεων, με διακύμανση 1% υψηλότερα ή χαμηλότερα του επιπέδου της κεντρικής παραλλαγής. Υποθέτοντας αρχικά κατά μέσο όρο αυξήσεις 1% κάτω της κεντρικής παραδοχής, δηλαδή αυξήσεις

σύμφωνα με την αύξηση των τιμών καταναλωτή, οδηγούμαστε σε μια πολύ σημαντική επίδραση πάνω στην Κρατική Δαπάνη Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ. Για το σκοπό αυτών των εκτιμήσεων έχει γίνει η παραδοχή ότι η χαμηλότερη αυτή αύξηση ισχύει επίσης και για τις κατώτατες συντάξεις.

Η τελευταία στήλη του Πίνακα 11 αποκαλύπτει ότι σε αυτήν την περίπτωση η Κρατική Δαπάνη Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ θα διατηρηθεί περίπου σταθερή για τα επόμενα 25 χρόνια, αλλά κατόπιν αρχίζει να αυξάνεται σημαντικά καθώς θα κυριαρχούν οι δημογραφικές αλλαγές. Στην περίπτωση που οι συντάξεις και οι κατώτατες συντάξεις αυξηθούν κατά μέσο όρο 2 ποσοστιαίες μονάδες πάνω από την αύξηση των τιμών, η συνέπεια θα είναι η αύξηση του συνολικού επιπέδου της απαιτούμενης κρατικής χρηματοδότησης του.

γ) Μεταβολές των χρηματοοικονομικών μεγεθών που προκύπτουν από συνδυασμό διαφόρων παραμέτρων αναφοράς / σεναρίων.

Η ανάλυση που προηγήθηκε βασίστηκε στην επίδραση που μπορεί να έχει η κάθε μία από τις παραμέτρους αναφοράς στην προβλεπόμενη χρηματοοικονομική κατάσταση του ασφαλιστικού συστήματος. Θα ήταν ωστόσο χρήσιμο να αξιολογηθεί η συνδυαστική επίδραση περισσότερων από τις προαναφερθείσες παραμέτρους και σεναρία.

Ο Πίνακας 12 αποτυπώνει συνδυασμούς παραδοχών για διαφορετικές παραμέτρους / σεναρία. Ο Πίνακας 13 δείχνει τις εκτιμήσεις των χρηματοοικονομικών προβολών βάσει των παραδοχών αυτών. Το στοιχείο που αποκαλύπτεται είναι ότι ακόμη και στην περίπτωση του συνδυασμού περισσότερων παραμέτρων που όλες εξελίσσονται ευνοϊκά (προβολή Α) η μακροχρόνια κατάσταση του ασφαλιστικού συστήματος εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από σημαντική αύξηση του χρηματοοικονομικού ελλείμματος, η οποία όμως είναι σαφώς μικρότερη τόσο από το κεντρικό σενάριο, όσο βεβαίως και από το σενάριο της 'προβολής Β' (βλέπε Πίνακα 13 για αριθμούς), όπου τα ίδια μεγέθη εξελίσσονται με δυσμενή τρόπο.

Πίνακας 1

Προβαλλόμενος Πληθυσμός Εργάσιμων Ηλικιών και Ηλικιών Συνταξιοδότησης με βάση τις Κεντρικές Παραδοχές

Εκατομμύρια							
«Τρέχουσες Ηλικίες Συνταξιοδότησης» (στη πράξη 60 για άνδρες & 58 για γυναίκες)				«Ηλικία Συνταξιοδότησης = 65»			
Έτος	Συνολικός Πληθυσμός	Πληθυσμός σε Εργάσιμη Ηλικία – ΕΗ	Πληθυσμός σε Ηλικία Συνταξιοδότησης – ΗΣ	Αναλογία ΕΗ / ΗΣ	Πληθυσμός σε Εργάσιμη Ηλικία – ΕΗ	Πληθυσμός σε Ηλικία Συνταξιοδότησης – ΗΣ	Αναλογία ΕΗ / ΗΣ
2000	10.5	5.3	2.5	2.1	5.8	1.9	3.0
2005	10.7	5.5	2.6	2.1	6.0	2.1	2.9
2010	10.8	5.5	2.8	2.0	6.1	2.2	2.8
2015	10.8	5.4	2.9	1.9	6.0	2.3	2.6
2020	10.8	5.3	3.1	1.7	5.9	2.4	2.4
2025	10.8	5.2	3.2	1.6	5.8	2.6	2.3
2030	10.7	5.0	3.4	1.5	5.7	2.7	2.1
2035	10.7	4.8	3.6	1.3	5.5	2.9	1.9
2040	10.6	4.6	3.8	1.2	5.3	3.1	1.7
2045	10.4	4.4	3.9	1.1	5.0	3.2	1.6
2050	10.3	4.3	3.8	1.1	4.8	3.2	1.5

Πίνακας 2

Επίδραση των διαφόρων δημογραφικών σεναρίων Eurostat στους βασικούς Πληθυσμιακούς Παράγοντες

	Προβολή		
	Κεντρική	Υψηλή παραλλαγή	Χαμηλή παραλλαγή
	Σύνολο Πληθυσμού (εκατομμύρια)		
2000	10.5	10.6	10.5
2025	10.8	11.7	10.2
2050	10.2	12.4	8.9
	Αριθμός Ατόμων Εργάσιμων Ηλικιών (εκατομμύρια)		
2000	5.8	5.8	5.8
2025	5.8	6.0	5.7
2050	4.8	5.7	4.4
	Αριθμός Ατόμων Συντάξιμων Ηλικιών (εκατομμύρια)		
2000	1.9	1.9	1.9
2025	2.6	2.7	2.4
2050	3.2	3.6	2.8
	Αναλογία Ατόμων Εργάσιμων Ηλικιών Προς Άτομα Συντάξιμων		
2000	3.00	3.00	3.0
2025	2.27	2.17	2.42
2050	1.50	1.58	1.58

Πίνακας 3
Επίδραση των ΠΠ1 και ΠΠ2 σε βασικούς Πληθυσμιακούς Παράγοντες

	Κεντρική Προβολή	Προβολή ΠΠ1	ΠΠ2
Συνολικός Πληθυσμός (Εκατομμύρια)			
2000	10.5	10.5	10.5
2025	10.8	11.1	10.8
2050	10.2	11.4	9.9
Αριθμός σε Εργάσιμες Ηλικίες (εκατομμύρια)			
2000	5.8	5.8	5.8
2025	5.8	5.8	5.9
2050	4.8	5.5	4.6
Αριθμός σε Συντάξιμες Ηλικίες (εκατομμύρια)			
2000	1.9	1.9	1.9
2025	2.6	2.4	2.7
2050	3.2	2.8	3.6
Αναλογία Εργάσιμων Ηλικιών / Συντάξιμων Ηλικιών			
2000	3.00	3.00	3.00
2025	2.27	2.41	2.18
2050	1.50	1.98	1.27

*η ΠΠ1 αντιστοιχεί σε χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής και υψηλότερη γεννητικότητα

*η ΠΠ2 αντιστοιχεί σε υψηλότερο προσδόκιμο ζωής και χαμηλότερη γεννητικότητα

Πίνακας 4

Προβαλλόμενες Συνταξιοδοτικές Δαπάνες Κοινωνικής Ασφάλισης και Έσοδα από Εισφορές*

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές του 2000

Έτος	Συνταξιοδοτικές Δαπάνες	Άλλα Έξοδα	Σύνολο Εξόδων	Εισφορές Εργαζόμενου + Εργοδότη	Επενδύσεις και άλλα Έσοδα	Συνολικά έσοδα εκτός των Κρατικών Πληρωμών	Απαιτούμενες Κρατικές Επιχορηγήσεις
2000	4.4	0.2	4.5	2.8	0.4	3.2	1.3
2005	5.1	0.2	5.4	3.4	0.5	3.9	1.4
2010	6.2	0.3	6.5	4.2	0.6	4.8	1.7
2015	7.8	0.3	8.1	4.9	0.7	5.5	2.5
2020	9.7	0.4	10.1	5.5	0.8	6.3	3.9
2025	12.3	0.5	12.8	6.2	0.8	7.0	5.8
2030	15.0	0.6	15.6	6.8	0.9	7.7	7.8
2035	17.6	0.7	18.3	7.3	0.9	8.3	10.0
2040	20.1	0.8	20.9	7.7	1.0	8.7	12.2
2045	22.3	0.9	23.2	8.1	1.0	9.1	14.1
2050	23.8	1.0	24.8	8.5	1.1	9.6	15.2

* Για ασφαλιστικό σύστημα εκτός των δημόσιων υπαλλήλων

Πίνακας 5

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές 2000

Έτος	Δαπάνες Σύνταξης Δημοσίων Υπαλλήλων μείον Εισφορές Υπαλλήλων Δρχ 000 δις	Απαιτούμενη Κρατική Χρηματοδότηση από Πίνακα 4 Δρχ 000 δις	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως Ποσοστό ΑΕΠ (%)
2000	0.7	1.3	2.0	4.8
2005	0.7	1.4	2.1	4.3
2010	0.7	1.7	2.5	4.3
2015	0.8	2.5	3.4	5.3
2020	1.1	3.9	5.0	6.9
2025	1.3	5.8	7.1	9.1
2030	1.7	7.8	9.5	11.1
2035	2.0	10.0	12.0	13.3
2040	2.4	12.2	14.6	15.4
2045	2.7	14.1	16.9	16.6
2050	3.1	15.2	18.3	16.8

Σημείωση: Διαφορές μεταξύ των συνόλων και της άθροισης των επιμέρους ποσών οφείλονται σε στρογγύλεμα των ποσών.

Πίνακας 6

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές 2000 και ως % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρικές Παραδοχές Πληθυσμού		ΠΠ1		ΠΠ2	
	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες ως ποσοστό ΑΕΠ (%)
	Δρχ 000 δις	(%)	Δρχ 000 δις	(%)	Δρχ 000 δις	(%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.1	4.3	2.1	4.3
2010	2.5	4.3	2.4	4.3	2.5	4.3
2015	3.4	5.3	3.3	5.1	3.5	5.3
2020	5.0	6.9	4.8	6.8	5.1	7.0
2025	7.1	9.1	6.7	8.7	7.3	9.2
2030	9.5	11.1	8.7	10.0	9.9	11.4
2035	12.0	13.3	10.6	11.1	12.8	14.0
2040	14.6	15.4	12.3	11.8	15.9	16.9
2045	16.9	16.6	13.6	11.8	18.8	19.0
2050	18.3	16.8	13.9	10.8	21.0	20.4

*η ΠΠ1 αντιστοιχεί σε χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής και υψηλότερη γεννητικότητα

*η ΠΠ2 αντιστοιχεί σε υψηλότερο προσδόκιμο ζωής και χαμηλότερη γεννητικότητα

Πίνακας 7

Δρχ 000 δις σε σταθερές τιμές 2000 και ως % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρικές Παραδοχές Πληθυσμού		Υψηλή Παραλλαγή Πληθυσμού		Χαμηλή Παραλλαγή Πληθυσμού	
	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)
	Δρχ 000 δις	(%)	Δρχ 000 δις	(%)	Δρχ 000 δις	(%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.1	4.3	2.1	4.3
2010	2.5	4.3	2.4	4.2	2.4	4.2
2015	3.4	5.3	3.4	5.0	3.3	5.1
2020	5.0	6.9	4.9	6.6	4.8	6.8
2025	7.1	9.1	7.1	8.6	6.8	8.9
2030	9.5	11.1	9.5	10.5	9.1	10.9
2035	12.0	13.3	12.2	12.4	11.4	13.1
2040	14.6	15.4	15.0	14.5	13.7	15.1
2045	16.9	16.6	17.4	15.5	15.7	16.4
2050	18.3	16.8	19.2	15.7	16.7	16.6

*Η υψηλή και χαμηλή παραλλαγή βασίζονται σε συνδυασμούς παραδοχών πληθυσμού των προβολών της Eurostat.

Πίνακας 8

Δρχ 000 δις σε σταθερές τιμές 2000 και % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρική Προβολή		Υψηλότερο Επίπεδο Απασχόλησης	
	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ
	Δρχ 000 δις	(%)	Δρχ 000 δις	(%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.0	4.2
2010	2.5	4.3	2.3	4.0
2015	3.4	5.3	3.2	4.6
2020	5.0	6.9	4.6	6.1
2025	7.1	9.1	6.9	8.0
2030	9.5	11.1	9.5	10.2
2035	12.0	13.3	12.3	12.5
2040	14.6	15.4	15.2	14.7
2045	16.9	16.6	17.6	15.9
2050	18.3	16.8	19.2	16.1

Πίνακας 9

Δρχ 000 δις σε σταθερές τιμές 2000 και % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρική Προβολή		Χαμηλότερη ανεργία	
	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συνταξιοδότησης ως ποσοστό ΑΕΠ
	Δρχ 000 δις	(%)	Δρχ 000 δις	(%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.0	3.9
2010	2.5	4.3	2.2	3.6
2015	3.4	5.3	3.1	4.4
2020	5.0	6.9	4.7	6.1
2025	7.1	9.1	6.9	8.3
2030	9.5	11.1	9.5	10.5
2035	12.0	13.3	12.2	12.6
2040	14.6	15.4	15.0	14.8
2045	16.9	16.6	17.3	16.0
2050	18.3	16.8	18.8	16.2

Πίνακας 10
Αποτέλεσμα της Διαφορετικής Αύξης Πραγματικών Αποδοχών

Δρχ 000 δις σε σταθερές τιμές 2000 και % του ΑΕΠ				
Κεντρική Προβολή			Χαμηλότερη αύξηση πραγματικών αποδοχών	
Έτος	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ (%)	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ (%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.1	4.5
2010	2.5	4.3	2.6	4.6
2015	3.4	5.3	3.6	5.7
2020	5.0	6.9	5.2	7.6
2025	7.1	9.1	7.3	9.9
2030	9.5	11.1	9.5	12.0
2035	12.0	13.3	11.9	14.3
2040	14.6	15.4	14.2	16.5
2045	16.9	16.6	16.2	17.8
2050	18.3	16.8	17.5	18.2

Πίνακας 11
Αποτέλεσμα διαφορετικών παραδοχών για το ποσοστό αναπροσαρμογής των καταβαλλόμενων συντάξεων

Δρχ 000 δις σε σταθερές τιμές 2000 και % του ΑΕΠ						
Κεντρική Παραλλαγή Ποσοστού Αναπροσαρμογής Συντάξεων Πληθωρισμός +1%			Ποσοστό Αναπροσαρμογής Συντάξεων Πληθωρισμός Τιμών + 2%		Ποσοστό Αναπροσαρμογής Συντάξεων Σύμφωνα με τον πληθωρισμό τιμών	
Έτος	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ (%)	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ (%)	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ (%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.3	4.8	1.9	3.9
2010	2.5	4.3	3.0	5.3	2.0	3.4
2015	3.4	5.3	4.2	6.6	2.6	4.0
2020	5.0	6.9	6.2	8.6	3.9	5.4
2025	7.1	9.1	8.7	11.1	5.6	7.2
2030	9.5	11.1	11.6	13.6	7.5	8.8
2035	12.0	13.3	14.8	16.3	9.6	10.5
2040	14.6	15.4	18.0	19.0	11.6	12.2
2045	16.9	16.6	21.0	20.6	13.2	12.9
2050	18.3	16.8	23.3	21.3	14.0	12.8

Πίνακας 12
Παραδοχές για Σενάρια που Συνδυάζουν Παραλλαγές για Χωριστούς Παράγοντες

Παραδοχή	Χρήση παραγόντων που ελαττώνουν την Κρατική Χρηματοδότηση Συντάξεων ως % ΑΕΠ (Προβολή Α)	Χρήση παραγόντων που αυξάνουν την Κρατική Χρηματοδότηση Συντάξεων ως % του ΑΕΠ (Προβολή Β)
Δημογραφική	ΠΠ1	ΠΠ2
Αγορά εργασίας	Υψηλή δραστηριότητα	Χαμηλή Δραστηριότητα
Ανεργία	5%	Τρέχουσα
Αύξηση Πραγματικών Αποδοχών	2% ετησίως	1.5% ετησίως

*η ΠΠ1 αντιστοιχεί σε χαμηλότερο προσδόκιμο ζωής και υψηλότερη γεννητικότητα

*η ΠΠ2 αντιστοιχεί σε υψηλότερο προσδόκιμο ζωής και χαμηλότερη γεννητικότητα

Πίνακας 13
Αποτέλεσμα διαφορετικών συνδυασμών σεναρίων για παραδοχές

Δρχ 000 δις σε σταθερές τιμές 2000 και % του ΑΕΠ						
Έτος	Κεντρικές Εκτιμήσεις		Προβολή Α		Προβολή Β	
	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ (%)	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ (%)	Σύνολο Κρατικών Δαπανών Χρηματοδότησης Συντάξεων Δρχ 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό ΑΕΠ (%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	1.8	3.6	2.2	4.7
2010	2.5	4.3	1.8	2.9	2.8	5.1
2015	3.4	5.3	2.4	3.4	3.9	6.5
2020	5.0	6.9	3.7	4.7	5.7	8.7
2025	7.1	9.1	5.8	6.5	7.8	11.3
2030	9.5	11.1	8.4	8.2	9.9	13.4
2035	12.0	13.3	10.8	9.5	12.3	16.0
2040	14.6	15.4	13.1	10.4	14.8	18.9
2045	16.9	16.6	14.6	10.4	17.3	21.3
2050	18.3	16.8	14.8	9.3	19.1	23.0

ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Χρηματοοικονομικές εκτιμήσεις παραμετρικών και

διαρθρωτικών αλλαγών

Εκτενής περίληψη του 2^{ου} μέρους της μελέτης του Government

Actuary's Department, UK

1. Παραμετρικές Αλλαγές στο Ασφαλιστικό Σύστημα

Κάθε προσπάθεια μείωσης του ετήσιου χρηματοδοτικού ελλείμματος του ασφαλιστικού συστήματος συντελείται στο συγκεκριμένο πλαίσιο επιλογών της αύξησης των εσόδων και της μείωσης των εξόδων.

Τα έσοδα του ασφαλιστικού συστήματος μπορούν να αυξηθούν:

- α) μέσω της κρατικής χρηματοδότησης των αυξανόμενων ετήσιων ελλειμμάτων.
- β) μέσω της αύξησης των εισφορών των εργαζομένων, των εργοδοτών και των αυτοαπασχολούμενων.
- γ) μέσω της αύξησης άλλων πηγών εσόδων. Εναλλακτική πηγή εσόδων αποτελεί το εισόδημα από επενδύσεις. Η επιλογή αυτή συνδέεται ωστόσο με σημαντικές τομές και αλλαγές στη σημερινή δομή του ασφαλιστικού συστήματος.

Το έξοδα του ασφαλιστικού συστήματος μπορούν να μειωθούν:

- α) μέσω του περιορισμού του αριθμού των ατόμων που δικαιούνται συντάξεων.
- β) μέσω της μείωσης της μέσης σύνταξης που λαμβάνει στην αρχή της συνταξιοδότησης του ο κάθε συνταξιούχος ή ομάδες συνταξιούχων, ή μέσω της μείωσης του ρυθμού αύξησης των συντάξεων στη διάρκεια του χρόνου συνταξιοδότησης.
- γ) μέσω της μείωσης των εξόδων διοίκησης. Εκτός του τεχνολογικού εκσυγχρονισμού που θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα του συστήματος, κρίσιμη αλλαγή για την μείωση των εξόδων διοίκησης είναι η σημαντική μείωση του αριθμού των ασφαλιστικών ταμείων.

Βάσει των προαναφερόμενων κατευθύνσεων ακολουθούν συγκεκριμένες παραμετρικές αλλαγές και συνδυασμοί αυτών στη σημερινή δομή του ασφαλιστικού συστήματος με στόχο τη μακροχρόνια χρηματοοικονομική βελτίωση του. Η συγκριτική ανάλυση και παρουσίαση των χρηματοοικονομικών επιπτώσεων των παραμετρικών αλλαγών γίνεται με άξονα αναφοράς το κεντρικό σενάριο και της κεντρικές παραδοχές της μελέτης.

Αύξηση των Εσόδων

Ο Πίνακας 1 παρουσιάζει τα αποτελέσματα της μελέτης των χρηματοοικονομικών εκτιμήσεων που έγιναν βάσει των παραδοχών του κεντρικού σεναρίου. Είναι φανερό ότι εάν το έλλειμμα του συστήματος χρηματοδοτηθεί μόνο από το κράτος, το κόστος θα είναι πολύ σημαντικό. Το συνολικό ετήσιο κόστος εκτιμάται ότι θα αυξηθεί περίπου 12% του ΑΕΠ μεταξύ του έτους 2000 και 2050. Θα πρέπει επίσης να εκτιμηθεί η πιθανή πίεση άλλων δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού ως αποτέλεσμα της πληθυσμιακής γήρανσης, π.χ. δαπάνες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας που θα περιορίζουν τη χρηματοδότηση του ασφαλιστικού συστήματος.

Εάν δεν συντελεστεί καμία αλλαγή στους κανόνες βάσει των οποίων καθορίζεται το συνολικό κόστος των συντάξεων, οι εισφορές των εργαζομένων και των εργοδοτών θα πρέπει να αυξηθούν σημαντικά. Το μέγεθος της αύξησης θα εξαρτηθεί από το επίπεδο της κρατικής υποστήριξης. Εάν υποθέσουμε ότι το συνολικό επίπεδο της κρατικής χρηματοδότησης διατηρηθεί στο ύψος του 2000, 4,8% του ΑΕΠ, το ποσοστό των εισφορών των εργαζομένων, των εργοδοτών και των αυτοαπασχολούμενων θα πρέπει να διπλασιαστεί μέχρι το 2050. Μία εναλλακτική παραδοχή θα ήταν ότι η κρατική χρηματοδότηση διατηρείται στο σημερινό επίπεδο ως ποσοστό των συνολικών δαπανών των ασφαλιστικών ταμείων και συνεχίζεται η πλήρης χρηματοδότηση των συντάξεων του δημόσιου τομέα. Στην περίπτωση αυτή η απαιτούμενη αύξηση των εισφορών των εργαζομένων, των εργοδοτών και των αυτοαπασχολούμενων θα μειωνόταν στο 70%. Εξακολουθεί ωστόσο να είναι μια μεγάλη αύξηση των εισφορών, η οποία, για παράδειγμα, θα ισοδυναμούσε σε αύξηση από 6,7% σε πάνω από 11% για τους ασφαλισμένους του ΙΚΑ, ενώ για τους εργοδότες η αύξηση θα ήταν λίγο χαμηλότερη του 23%.

Μείωση Εξόδων

Η βασική αιτία της αύξησης της διαφοράς μεταξύ εσόδων και εξόδων στο μέλλον είναι η γήρανση του πληθυσμού της Ελλάδας, η οποία οδηγεί στην ταχύτερη αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων συγκριτικά με την αντίστοιχη αύξηση του αριθμού των εργαζομένων. Ένας λογικός τρόπος αντιμετώπισης των χρηματοοικονομικών δυσκολιών είναι ο περιορισμός του αριθμού εκείνων που δικαιούνται συντάξεων ως αποτέλεσμα της αύξησης των ορίων συνταξιοδότησης. Καθώς οι άνθρωποι θα ζούνε περισσότερο στο μέλλον, είναι λοιπόν λογικό να αξιολογηθεί η επίδραση μιας τέτοιας επιλογής.

Ο Πίνακας 2 παρουσιάζει τις χρηματοοικονομικές εκτιμήσεις δύο διαφορετικών επιλογών: α) για τους νεοεισερχόμενους στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης μετά το 1992, η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης αυξήθηκε από τα 65 στα 67 έτη. β) Για τον κάθε ασφαλισμένο ηλικίας μέχρι και 49 ετών σήμερα, η κανονική ηλικία συνταξιοδότησης αυξήθηκε στα 67 έτη. Μακροπρόθεσμα και οι δύο επιλογές είναι ίδιες αφού μετά από κάποιο χρονικό διάστημα ο κάθε

ασφαλισμένος θα συνταξιοδοτείται στα 67. Οι επιπτώσεις της δεύτερης επιλογής απλώς αρχίζουν νωρίτερα. Αυξάνοντας τα όρια συνταξιοδότησης περιορίζεται ο αριθμός των δικαιούχων συντάξεων και αυξάνεται ο αριθμός εκείνων που είναι σε εργάσιμη ηλικία και συνεπώς ο αριθμός των μελών των ασφαλιστικών ταμείων. Και τα δύο αυτά αποτελέσματα είναι θετικά όσον αφορά την επίδραση τους στην χρηματοοικονομική κατάσταση των ασφαλιστικών ταμείων.

Η προβαλλόμενη μείωση στις δαπάνες συντάξεως είναι το αποτέλεσμα της αύξησης του ορίου συνταξιοδότησης και του περιορισμού του αριθμού των δικαιούχων συντάξεων, το οποίο περισσότερο από πλήρως αντισταθμίζει την αύξηση στο επίπεδο των συντάξεων, ως αποτέλεσμα της αύξησης των ετών που οι ασφαλισμένοι θα πληρώνουν εισφορές. Μακροπρόθεσμα, η συνολική επίδραση της αύξησης του ορίου συνταξιοδότησης από τα 65 στα 67 έτη εξακολουθεί να συνοδεύεται από μία ουσιαστική αύξηση στο έλλειμμα του ασφαλιστικού συστήματος. Η αλλαγή στο όριο συνταξιοδότησης είναι ανεπαρκής να αντισταθμίσει τη γήρανση του πληθυσμού. Ακόμη και η δεύτερη επιλογή, η οποία οδηγεί σε μείωση του ελλείμματος μεσοπρόθεσμα, δεν είναι επαρκής από μόνη της να έχει ουσιαστική επίδραση στη διαφορά εσόδων – εξόδων.

Ο Πίνακας 3 παρουσιάζει τις χρηματοοικονομικές επιπτώσεις βάσει της παραδοχής, όταν το όριο συνταξιοδότησης αυξάνεται μακροπρόθεσμα στα 70 έτη για άνδρες και γυναίκες χωρίς δυνατότητα πρόωρης συνταξιοδότησης εκτός από περιπτώσεις ανικανότητας. Η αύξηση του ελάχιστου ορίου συνταξιοδότησης κατά 5 χρόνια επιφέρει μια μεγαλύτερη επίπτωση στη χρηματοοικονομική κατάσταση του συστήματος. Μακροπρόθεσμα, το έλλειμμα έως ποσοστό του ΑΕΠ θα είναι σε πολύ γενικές γραμμές παρόμοιο με το σημερινό, δεδομένων των συνθηκών αβεβαιότητας που υπεισέρχονται στη διαδικασία μακροχρόνιας προβολής.

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τη χρηματοοικονομική επίπτωση βάσει της αλλαγής στο ποσοστό αναπλήρωσης της σύνταξης. Η παραδοχή που γίνεται είναι ότι το ποσοστό αναπλήρωσης (60%) για τους νεοεισερχόμενους στο σύστημα μετά το 1992, οι οποίοι θα πληρώνουν εισφορές για 35 χρόνια θα ισχύει και για εκείνους που ήταν ήδη μέλη του συστήματος το 1992. Γίνεται επίσης η παραδοχή ενός ακόμη μικρότερου ποσοστού αναπλήρωσης (40%) απλώς για να φανεί το μέγεθος της επίδρασης.

Παρά την μείωση του ποσοστού αναπλήρωσης στο 40%, το 2050 το ποσοστό του ελλείμματος στο ΑΕΠ είναι αρκετά υψηλότερο του σημερινού. Αυτό οφείλεται στις χρονικές υστερήσεις που υπάρχουν αφού κάθε αλλαγή επιδρά στο μελλοντικό επίπεδο των συντάξεων. Τα αποτελέσματα του Πίνακα 4 αποκαλύπτουν το μέγεθος της απαιτούμενης αλλαγής στο μελλοντικό ποσοστό αναπλήρωσης για να υπάρξει σημαντική επίπτωση στα μελλοντικά έξοδα, στην περίπτωση που συντελεστεί μόνο μια τέτοιου είδους αλλαγή.

Ο Πίνακας 5 παρουσιάζει επιλογές αλλαγής του επιπέδου του μισθού που χρησιμοποιείται στον υπολογισμό του επιπέδου της σύνταξης. Η παραδοχή που γίνεται είναι ότι η σύνταξη εκτιμάται βάσει των μισθών όλων των χρόνων που έχουν πληρωθεί εισφορές σύμφωνα είτε με την αύξηση του μέσου μισθού, είτε με την αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή. Θα μπορούσαν επίσης να αξιολογηθούν πολλές ενδιάμεσες επιλογές μεταξύ της τρέχουσας κατάστασης των 5 χρόνων και του συνόλου του εργασιακού χρόνου του ασφαλισμένου, όπως για παράδειγμα τα τελευταία 10 ή 20 χρόνια.

Οι δύο μεσαίες στήλες του Πίνακα 5 αποκαλύπτουν ότι μακροπρόθεσμα το έλλειμμα χρηματοδότησης μειώνεται περίπου 30%. Στην περίπτωση που η ανατίμηση των αρχικών μισθών γίνεται βάσει της αύξησης των τιμών, η μείωση στα έξοδα είναι ακόμη μεγαλύτερη και το έλλειμμα χρηματοδότησης το 1950 θα είναι μόνο 6 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερο του σημερινού.

Σωρευτικά Αποτελέσματα Συνδυαστικών Αλλαγών

Οι συνδυασμοί παραμέτρων/σεναρίων που ακολουθούν θεωρούμε ότι προσφέρουν μια λογική ένδειξη των αλλαγών που πρέπει να συντελεστούν ώστε να επιτευχθεί ένα χρηματοοικονομικά διατηρήσιμο ασφαλιστικό σύστημα μακροχρόνια.

Οι συνδυασμοί αυτοί είναι:

A)

1. Αύξηση του κανονικού ορίου συνταξιοδότησης στα 67 για του εισερχόμενους στο σύστημα μετά το 1992.
2. Αλλαγή των μελλοντικών ποσοστών αναπλήρωσης των συντάξεων για τα κύρια ταμεία στο 40% αντί του 60% για τα μελλοντικά χρόνια ασφάλισης.
3. Αλλαγή στον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης σύμφωνα με το συνολικό χρόνο εισφορών του ασφαλισμένου και με αναπροσαρμογή των αρχικών μισθών βάσει των τιμών μέχρι τη συνταξιοδότηση.

B)

1. Αύξηση του κανονικού ορίου συνταξιοδότησης στα 70.
2. Αλλαγή του ποσοστού αναπλήρωσης της σύνταξης όσων έχουν εισέλθει στο σύστημα πριν το 1992 σύμφωνα με το ποσοστό αναπλήρωσης των εισερχόμενων μετά το 1992.
3. Αλλαγή στον τρόπο υπολογισμού της σύνταξης σύμφωνα με το συνολικό χρόνο εργασίας του ασφαλισμένου και με αναπροσαρμογή βάσει των μισθών.

Ο Πίνακας 6 παρουσιάζει το έλλειμμα χρηματοδότησης για τον κάθε συνδυασμό. Όλες οι αλλαγές που περιλαμβάνονται σε κάθε συνδυασμό οδηγούν σε μείωση των δαπανών για συντάξεις στο μέλλον. Για το συνδυασμό 1 οι 'Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρηματοδότησης Συντάξεων' είναι ως ποσοστό του ΑΕΠ παρόμοιο με το σημερινό. Για τον συνδυασμό 2 το αντίστοιχο ποσοστό του ΑΕΠ

πέφτει κάτω από το σημερινό επίπεδο στη βραχυχρόνια περίοδο πριν αρχίσει την ανοδική του πορεία όταν θα συντελεστεί η αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων. Το 2030 το κόστος ως % του ΑΕΠ θα επιστρέψει στα σημερινά του επίπεδα και στη συνέχεια θα αυξηθεί σταθερά.

2. Διαρθρωτικές Αλλαγές στο Ασφαλιστικό Σύστημα

Οι ακόλουθες διαρθρωτικές αλλαγές στην παρούσα δομή του ασφαλιστικού συστήματος αποτελούν μερικές μόνο από τις πιθανές επιλογές. Συνοπτικά οι επολογές που προτείνονται είναι:

Α) Η εισαγωγή μιας ενιαίας σύνταξης για όλους, η οποία θα είναι ανάλογη της περιόδου ασφάλισης, αλλά δεν θα στηρίζεται στους μισθούς. Αυτή θα μπορούσε να συνδυάζεται με μία σύνταξη η οποία θα σχετίζεται με ένα μειωμένο επίπεδο αποδοχών, παρόμοια είτε με αυτήν που προβλέπεται από το σημερινό καθεστώς αλλά σε χαμηλότερο επίπεδο, ή με ορισμένες από τις αλλαγές που αναλύθηκαν στην προηγούμενη ενότητα.

Β) Να βασιστεί ο υπολογισμός του επιπέδου της σύνταξης στις πραγματικές εισφορές, επιτρέποντας αλλαγές στην προσδοκώμενη διάρκεια ζωής κατά την οποία θα καταβάλλεται στη συνέχεια η σύνταξη.

Γ) Μείωση του σημερινού επιπέδου σύνταξης και αναπροσανατολισμός τμήματος των τρεχουσών εισφορών σε ατομικούς λογαριασμούς αποταμίευσης για τα μέλη των ασφαλιστικών ταμείων. Οι ασφαλισμένοι θα μπορούν να καταβάλουν εκουσίως πρόσθετες εισφορές, ώστε να πετύχουν το επιθυμητό επίπεδο σύνταξης.

Πίνακας 1

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές του 2000

Έτος	Δαπάνες Σύνταξης Δημοσίων Υπαλλήλων μείον εισφορές Υπαλλήλων Δρχ. 000 δις	Απαιτούμενη Κρατική Χρηματοδότηση για Ασφαλιστικά Ταμεία Δρχ. 000 δις	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)
2000	0.7	1.3	2.0	4.8
2005	0.7	1.4	2.1	4.3
2010	0.7	1.7	2.5	4.3
2015	0.8	2.5	3.4	5.3
2020	1.1	3.9	5.0	6.9
2025	1.3	5.8	7.1	9.1
2030	1.7	7.8	9.5	11.1
2035	2.0	10.0	12.0	13.3
2040	2.4	12.2	14.6	15.4
2045	2.7	14.1	16.9	16.6
2050	3.1	15.2	18.3	16.8

Πίνακας 2

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές του 2000 και ως % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρικές Παραδοχές Πληθυσμού		Κανονική Ηλικία Συνταξ/σης τα 67 για τους εισερχόμενους μετά το 1992		Κανονική Ηλικία Συνταξ/σης τα 67 για τον καθένα κάτω από 50 ετών το 2001	
	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.1	4.3	2.1	4.3
2010	2.5	4.3	2.5	4.3	2.3	4.1
2015	3.4	5.3	3.4	5.2	2.6	4.0
2020	5.0	6.9	4.9	6.8	3.6	5.0
2025	7.1	9.1	6.9	8.7	5.7	7.2
2030	9.5	11.1	8.9	10.2	7.5	8.6
2035	12.0	13.3	10.5	11.2	9.7	10.4
2040	14.6	15.4	12.0	12.1	12.0	12.1
2045	16.9	16.6	13.9	13.0	13.9	13.0
2050	18.3	16.8	15.3	13.2	15.3	13.2

Πίνακας 3

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές του 2000 και ως % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρικές Παραδοχές Πληθυσμού		Κανονική Ηλικία Συνταξ/σης τα 70 για τους εισερχόμενους μετά το 1992		Κανονική Ηλικία Συνταξ/σης τα 70 για τον καθένα κάτω από 50 ετών το 2001	
	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.1	4.3	2.0	4.2
2010	2.5	4.3	2.4	4.3	2.1	3.6
2015	3.4	5.3	3.3	5.0	1.7	2.4
2020	5.0	6.9	4.6	6.4	1.5	2.0
2025	7.1	9.1	6.2	7.8	2.7	3.1
2030	9.5	11.1	7.3	8.3	4.2	4.5
2035	12.0	13.3	8.4	8.7	6.1	6.1
2040	14.6	15.4	9.7	9.3	8.0	7.7
2045	16.9	16.6	10.0	9.0	10.0	9.0
2050	18.3	16.8	10.8	9.0	10.8	9.0

Πίνακας 4

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές του 2000 και ως % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρικές Παραδοχές Πληθυσμού		Μελλοντικό (από το 2001 και μετά) ποσοστό αναπλήρωσης στο 60%/35 για όλους τους ασφαλισμένους		Μελλοντικό (από το 2001 και μετά) ποσοστό αναπλήρωσης στο 40%/35 για όλους τους ασφαλισμένους	
	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων Δρχ. 000 δις	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.1	4.3	2.1	4.3
2010	2.5	4.3	2.4	4.3	2.5	4.3
2015	3.4	5.3	3.3	5.1	3.4	5.2
2020	5.0	6.9	4.7	6.6	4.9	6.9
2025	7.1	9.1	6.6	8.5	7.0	8.9
2030	9.5	11.1	8.8	10.3	9.2	10.7
2035	12.0	13.3	11.1	12.3	11.2	12.4
2040	14.6	15.4	13.7	14.5	12.9	13.6
2045	16.9	16.6	16.0	15.8	14.1	13.8
2050	18.3	16.8	17.6	16.2	14.5	13.3

Πίνακας 5
Επίπτωση από Υπολογισμό Σύνταξης βάσει των Μισθών του Συνολικού
Εργάσιμου Χρόνου

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές του 2000 και ως % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρικές Παραδοχές Πληθυσμού		Αναπροσαρμογή Μισθών Σύμφωνα με την Αύξηση των Αποδοχών		Αναπροσαρμογή Μισθών Σύμφωνα με την αύξηση των τιμών	
	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ
	Δρχ. 000 δις	(%)	Δρχ. 000 δις	(%)	Δρχ. 000 δις	(%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.1	4.3	2.1	4.3
2010	2.5	4.3	2.5	4.3	2.4	4.3
2015	3.4	5.3	3.4	5.3	3.3	5.1
2020	5.0	6.9	4.9	6.8	4.7	6.5
2025	7.1	9.1	6.9	8.8	6.4	8.1
2030	9.5	11.1	9.0	9.5	8.1	8.5
2035	12.0	13.3	11.3	12.4	10.1	11.1
2040	14.6	15.4	13.4	14.1	11.2	11.8
2045	16.9	16.6	15.4	15.1	11.9	11.7
2050	18.3	16.8	15.9	14.6	11.8	10.8

Πίνακας 6
Χρηματοοικονομικές Εκτιμήσεις των Συνδυασμών Ένα και Δύο

Δρχ. 000 δις σε σταθερές τιμές του 2000 και ως % του ΑΕΠ

Έτος	Κεντρική Παραλλαγή		Συνδυασμός Ένα		Συνδυασμός Δύο	
	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ	Συνολικές Κρατικές Δαπάνες Χρημ/σης Συντάξεων	Κρατικές Δαπάνες Συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ
	Δρχ. 000 δις	(%)	Δρχ. 000 δις	(%)	Δρχ. 000 δις	(%)
2000	2.0	4.8	2.0	4.8	2.0	4.8
2005	2.1	4.3	2.1	4.2	2.1	4.2
2010	2.5	4.3	1.1	3.6	2.0	3.5
2015	3.4	5.3	1.9	2.8	1.4	2.1
2020	5.0	6.9	2.3	3.0	1.1	1.4
2025	7.1	9.1	3.5	4.2	2.4	2.8
2030	9.5	11.1	4.8	5.2	4.5	4.8
2035	12.0	13.3	6.4	6.7	7.3	7.4
2040	14.6	15.4	7.0	7.0	9.5	9.2
2045	16.9	16.6	7.0	6.6	11.4	10.3
2050	18.3	16.8	6.2	5.7	12.7	10.8

TABLE
Parametric Options
Total State Pension Financing Costs

Dr 000 billion in constant 2000 prices

Year	Central Projection	Parametric Combination One	Parametric Combination Two	Parametric Combination Three	Pension age of 65 for all	Original Greek Option
2000	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0	2.0
2005	2.1	2.1	2.1	2.0	1.9	1.9
2010	2.5	2.1	2.0	2.1	1.9	1.9
2015	3.4	1.9	1.4	2.0	2.8	2.6
2020	5.0	2.3	1.1	2.7	4.4	3.9
2025	7.1	3.5	2.4	4.5	6.8	5.8
2030	9.5	4.8	4.5	6.7	9.6	8.2
2035	12.0	6.4	7.3	9.6	12.7	11.1
2040	14.6	7.0	9.5	12.3	15.5	13.6
2045	16.9	7.0	11.4	14.8	17.6	15.8
2050	18.3	6.5	12.7	16.4	18.9	17.1

TABLE
Parametric Options
State Pension Financing Costs as % of GDP

Year	Central Projection	Parametric Combination One	Parametric Combination Two	Parametric Combination Three	Pension age of 65 for all	Original Greek Option
2000	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8	4.8
2005	4.3	4.2	4.2	4.2	3.9	3.9
2010	4.3	3.6	3.5	3.6	3.3	3.2
2015	5.3	2.8	2.1	2.9	4.2	3.9
2020	6.9	3.0	1.4	3.4	5.9	5.2
2025	9.1	4.2	2.8	5.3	8.4	7.1
2030	11.1	5.2	4.8	7.4	10.9	9.4
2035	13.3	6.7	7.4	10.1	13.9	12.2
2040	15.4	7.0	9.2	12.4	16.3	14.4
2045	16.6	6.6	10.3	14.0	17.3	15.5
2050	16.8	5.7	10.8	14.5	17.3	15.7

Greece

Explanation of Parametric Combinations

Parametric Combination 1	As in Parametric Report. Raise the normal retirement age to 67. Change the future accrual rates for all people to a target pension of 40% in the primary funds. Calculate pension based on lifetime earnings, with past years increased in line with prices.
Parametric Combination 2	As in Parametric Report. Raise the normal retirement age to 70. Change the future accrual rates for pre-1992 entrants to a target pension of 60% in the primary funds. Calculate pension based on lifetime earnings, with past years increased in line with earnings.
Parametric Combination 3	As per conversation with P Theofanopoulos, 12/4/2001. Raise the normal retirement age to 67. Change the future accrual rates for all people to a target pension of 60% in the primary funds. X Calculate pension based on earnings in last 10 years increased in line with earnings.
Pension Age 65 for all	As per fax from P Theofanopoulos, 11/4/2001. Raise the normal retirement age to 65. Everything else as per main actuarial assumptions.
Original Greek Option	As per fax from P Theofanopoulos, 23/3/2001. Raise the normal retirement age to 65 with protection for those very close to retirement. Change the future accrual rates for all people to a target pension of 60% in the primary funds. X Calculate pension based on earnings in last 10 years increased in line with earnings.